

Møte onsdag 29. november 2006 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 23):

1. Spørretime
– muntlig spørretime

Presidenten: Fra Venstres stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Vera *Lysklætt* fra og med 29. november og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Bjørg-Irene *Østrem*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Bjørg-Irene *Østrem* er til stede og vil ta sete.

S a k n r . 1

Spørretime– *muntlig spørretime*

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Sylvia Brustad
- statsråd Heidi Grande Røys
- statsråd Terje Riis-Johansen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:02:29]: Vi mottar i disse dager svært alvorlige bekymringsmeldinger fra helseforetakene ute i landet.

Jeg ønsker å stille helse- og omsorgsministeren spørsmål knyttet til sykehusøkonomien, ikke minst til alle kuttforslagene som nå kommer, og som helt åpenbart er i ferd med å gå ut over pasientbehandlingen.

Vi ser rapporter fra Helse Nord-Trøndelag, som vil ha vikarkutt og færre leger, St. Olavs Hospital vil fjerne en rekke årsverk, Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF mener at utviklingen hemmes, Sykehuset Buskerud har problemer, Helse Midt-Norge har store problemer. I tillegg har vi nå sett at bl.a. Helse Sunnmøre vurderer å legge ned både rehabiliteringsavdelingen på sykehuset i Ålesund og Mork Rehabiliteringssenter. En vurderer nå også å legge ned sengeposten på kreftavdelingen.

Dette må helt åpenbart være i strid med det som står i budsjettproposisjonen, at man tar sikte på å videreføre pasientbehandlingen til neste år på samme nivå som en hadde ved utgangen av første tertial 2006. Videre er det grunn til å minne om det brevet som også helseministeren har

fått fra Legeforeningen i Nord-Norge, der man skriver at man nå frykter lengre ventetid for pasientene, økte og kostnadsdrivende lekkasjer av pasienter ut av landsdelen, markert dårligere undervisningstilbud for studenter og dårligere arbeidsmiljø for de ansatte.

Spørsmålet mitt er: Ser ikke statsråden nå de store problemene for pasientene i Norge som følge av den pressede økonomien, at dette vil kunne medføre lengre køer og ventelister og dermed også økt sykefravær og økte utgifter til den posten? Hva vil statsråden gjøre her til beste for norske pasienter?

Statsråd Sylvia Brustad [10:04:33]: Det er for det første viktig for meg å si at alle pasienter i hele landet skal sikres god og likeverdig behandling. Så er det jo slik som representanten Nesvik sier, at det nå er budsjetttrunder i alle regionale helseforetak og ved alle landets sjukehus. Det betyr også at en god del av de forslagene som nå er på bordet, sannsynligvis ikke kommer til å bli vedtatt, så jeg vil i hvert fall vente til jeg ser vedtakene rundt omkring i styrene før jeg konkluderer endelig.

Det er ingen tvil om at det er en del utfordringer knyttet til våre sjukehus når det gjelder økonomi. Det er ikke noe nytt. Slik har det vært i mange år – og i mange år før vi tok over. Men det er også viktig for meg å si at vi aldri noensinne har behandlet så mange pasienter i dette landet som vi gjør nå. Vi har aldri noensinne brukt så mye penger på norsk helsevesen som vi gjør nå. 75 milliarder kr hvert år er svimlende mye penger. Og vi skal bruke mer, for det er nødvendig at vi i et av verdens rikeste land kan tilby pasienter over hele landet god behandling, ta i bruk teknologi og bruke medisiner som er viktige.

Så er det slik at det budsjettet som denne regjeringa nå har lagt på bordet, og som Stortinget nå behandler, betyr at vi neste år – hvis det blir vedtatt – kan behandle 35 000 flere pasienter enn det det lå an til i budsjettforslaget fra Bondevik-regjeringa.

Jeg følger veldig nøye med på situasjonen. Jeg har innkalt lederne i alle de regionale helseforetakene til et møte i desember. Da vet vi mer om hvilke vedtak som faktisk er gjort, og så får vi ta det derfra.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:06:10]: Så vidt undertegnede vet, er ikke budsjettet for 2006 Bondevik-regjeringens budsjett. Det var faktisk Stoltenberg-regjeringen som fremmet det i Stortinget, og det ble vedtatt under den regjeringen, selv om det i utgangspunktet var laget av Bondevik-regjeringen. Så det er også Stoltenbergs budsjett som fungerer i inneværende år.

I forbindelse med at vi nettopp har de problemene vi nå har i helseforetakene, og samtidig sier at man skal ha samme pasientbehandling neste år, vil jeg spørre om alle bekymringsmeldingene som kommer fra de regionale helseforetakene, da ikke er reelle. Er det ikke slik at man nå vurderer å redusere pasientbehandlingen bl.a. i Helse Vest, i Helse Nord og i Helse Midt-Norge, som det er blitt varslet? Eller er det slik som vi kan få inntrykk av i media, at de som styrer disse helseforetakene, ikke er etterrettelige – hvis det er riktig det som statsråden sier?

Men apropos det med å gå i balanse. Statsråden har tidligere påpekt at helseforetakene skal gå i balanse i inneværende år. Spørsmålet mitt til statsråden er da: Hvordan er stoda? Er de i balanse ved nyttår, eller er det manglende styring?

Statsråd Sylvia Brustad [10:07:22]: Det er slik at det første denne regjeringa gjorde da vi tok over, var å legge inn mer penger til sjukehusene for inneværende år. Det medførte at vi kunne behandle flere pasienter enn det lå an til i budsjettforslaget fra regjeringa Bondevik. Så har vi behandlet enda flere pasienter i inneværende år, og denne høye aktiviteten viderefører vi for neste år. Jeg mener at gjennom det historiske høye budsjettforslaget denne regjeringa har lagt på bordet for neste år, har vi full mulighet til å greie det.

I helsevesenet vårt jobber det usedvanlig mange flinke folk som gjør en flott innsats. Men det er også slik at ikke alle landets sjukehus er like godt styrt. Da er det særdeles viktig, også for å kunne prioritere dem som trenger mest hjelp først, at det er god økonomisk kontroll. Det er det dessverre ikke i alle helseforetak. Det jobber jeg med å prøve å få kontroll på. Jeg håper at det er i alles interesse at når vi bruker så mye penger som vi gjør på dette viktige området, er det også viktig at disse pengene først og fremst går til dem som trenger det aller mest. Det er en riktig prioritering av midlene.

Presidenten: Presidenten vil tillate fire oppfølgings-spørsmål – først Sonja Irene Sjøli.

Sonja Irene Sjøli (H) [10:08:37]: Mer til dem som trenger det mest, sa helseministeren. Men deler av helsebudsjettet bærer jo preg av at det er mindre til dem som har minst fra før, og dem som trenger det mest. Da tenker jeg spesielt på de rusavhengige som trenger behandling.

Fattige 50 mill. kr er foreslått til økning i rusbehandling for 2007. Det er ifølge Fagrådet for Rusfeltet det dårligste budsjettet for rusavhengige på åtte år. Mens regjeringen Bondevik doblet kapasiteten innenfor legemiddel-assistert rehabilitering, foreslår Brustad å opprette bare 100 nye plasser. Med så lave ambisjoner vil det ta 50 år å avvikle køene, slik at de rusavhengige kan få behandling. Nå dør folk mens de venter i kø.

Jeg lurer på hva som er begrunnelsen for at den rød-grønne regjeringen har gjort minst for dem som er dårligst stilt i samfunnet.

Statsråd Sylvia Brustad [10:09:36]: For det første vil jeg ta avstand fra den påstand at denne regjeringa gjør minst for dem som trenger det mest – snarere tvert imot. Det kan vi vise til enten vi snakker om psykiatri eller om rus, for det er ikke slik at man bare kan se på de midlene som dreier seg om de ekstra 50 mill. kr på toppen. Man må også sammenholde det med de pengene man gir til spesialisthelsetjenesten, altså til sjukehusene, hvor en del mennesker med rusproblemer også får behandling, og ikke minst med den historiske høye satsingen på kommuneøkonomien.

Denne regjeringa har – i motsetning til den regjeringa som Sonja Irene Sjølis parti tilhørte – satset betydelig mer penger både på kommuneøkonomien og på spesialisthelsetjenesten, og på toppen av det har vi en satsing i forhold til rus som skal gå til særskilte tiltak, f.eks. LAR.

Jeg mener at denne regjeringa ikke har noe å skamme seg over, men vi understreker: Dette er en start, for vi skal ha en forpliktende opptrappingsplan for hvordan vi på en enda bedre måte skal greie å hjelpe dem som trenger det mest. Innenfor rusområdet er det åpenbart at det må gjøres mer.

Presidenten: Laila Dāvøy – til oppfølgings-spørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:10:40]: Det er slik at helseforetakene i dag ikke klarer å gi pasienter med rusmiddel-avhengighet et godt nok tilbud. Til tross for at denne pasientgruppen skal defineres som rettighetspasienter, blir mange stående månedsvis i kø for behandling. Etter så lang tid er både motivasjonen og håpet om hjelp sluknet.

Hvorfor kan ikke helseforetakene pålegges å benytte private eller ideelle rusinstitusjoner med ledig kapasitet til rettighetspasienter i påvente av plass i sykehus, slik Kristelig Folkeparti vil foreslå i budsjettinnstillingen? Dette er mitt spørsmål. Det må jo være langt bedre enn at pasienter blir sykere og kanskje gir opp i mellomtiden.

Statsråd Sylvia Brustad [10:11:41]: Ja, jeg er helt enig med representanten Dāvøy i at de eksemplene vi har på at mennesker står og venter i måneder for å få behandling, ikke er noen god situasjon. Nå har vi for første gang fått avdekket ventetida også for denne gruppen pasienter, og det gjør at vi ser at det er variasjoner regionene imellom.

Så er det viktig for meg å si at også denne pasientgruppen er omfattet av pasientrettighetsloven. Det betyr at hvis de ikke får behandling innenfor en gitt frist, har de krav på å få behandling et annet sted i Norge. Selvfølgelig er det slik at både private institusjoner og institusjoner drevet av ideelle organisasjoner i dag brukes også av denne gruppen. Jeg har ikke noe imot at vi også gjør det i framtida, fordi det viktigste er at vi greier å sikre pasientgruppen behandling, slik at de ikke venter for lenge. Derfor har vi heller ikke lagt ned noe forbud mot at regionene kan samarbeide med private og ideelle institusjoner når det er riktig og nødvendig.

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:12:42]: I Soria Moria-erklæringa lova den raud-grønne regjeringa at ingen lokal-sjukehus skal leggjast ned, og at eit desentralisert sjukehusstilbud skal haldast oppe, bl.a. skal nærleik til akutt-funksjon og fødetilbud sikrast. Så ser vi i Nationen sist veke – måndag – at fleire fødeavdelingar ved lokalsjukehus skal haldast stengde i jule- og nyttårshelga. Det same kan sikkert skje under andre høgtider og kanskje også i

sommarmånadene. Argumentet for stenging er at ein skal spare pengar.

Mitt enkle spørsmål til statsråden er følgjande: For kor stor del av kalenderåret gjeld Soria Moria-erklæringa?

Statsråd Sylvia Brustad [10:13:34]: Det er klart at den gjelder for hele året.

Nå er det ikke noe nytt at en del fødeavdelinger er stengt rundt juletider og på sommerstid. Det har skjedd tidligere – før denne regjeringa overtok.

Det vi helt klart har sagt i Soria Moria-erklæringa, er: Ingen lokalsjukehus skal legges ned, og det skal være nærhet til akuttfunksjon og fødetilbud. Det betyr at de sjukehus og helseforetak som nå tenker på, eller har besluttet, å stenge ved juletider, må informere de fødende om hvilke tilbud de har. De må sikres forsvarlige alternative tilbud. Hvis så ikke skjer, kan en ikke stenge fødeavdelinger rundt juletider.

Jeg ser at det er en spesiell debatt knyttet til fødetilbudet og akuttfunksjonen rundt våre lokalsjukehus. Det er bakgrunnen for at jeg nå har nedsatt et bredt sammensatt utvalg som skal avgi innstilling om hvordan lokalsjukehusene skal være, hva innholdet skal være, og det kommer med en innstilling til meg rundt mars måned. Jeg vil selvfølgelig også orientere Stortinget på en egnet måte.

Vigdis Giltun (FrP) [10:14:48]: Jeg vil stille statsråden et oppfølgingsspørsmål.

God styring, som statsråden nevnte – jeg regner med at hun sikter til Helse Øst – medfører også smertelige kutt. I Helse Øst er det korridorpatienter, i Østfold er det varslet, eller foretatt, store vikarkutt, og 20 pst. av rehabiliteringstilbudet i Helse Øst er kuttet det siste året.

Dette er alvorlig, og spesielt alvorlig når man går mot en julehøytid og man vet at 1 500 eldre i dette landet ligger på sykehus i påvente av sykehjemsplass. Norge mangler 12 000 sykehjemsplasser – hvis vi skulle vært på samme nivå som Sverige. Dette er årsaken til at mange eldre ikke får komme hjem til en sykehjemsplass i hjemkommunen sin, hvor de burde fått et godt pleietilbud når de kom ut av sykehuset. Det eneste Regjeringen nå har varslet, er et tilskudd til kommunene i 2008. Det medfører ikke flere sykehjemsplasser i de nærmeste to–tre årene. Hva vil statsråden gjøre for å sikre at eldre som ligger på sykehus, får en sykehjemsplass når de kommer hjem, og for at eldre som ligger hjemme i påvente av sykehjemsplass, får det raskt?

Statsråd Sylvia Brustad [10:15:54]: For det første har denne regjeringa både i inneværende år og i forslaget til statsbudsjett for neste år bevilget betydelig mer penger til kommunene. Det er en viktig forutsetning for å kunne gi en god omsorg til eldre og andre som trenger det i kommunene.

Så har vi fra 2008 foreslått et nytt investeringstilskudd. Det skal gå til å bygge nye sjukehjem, nye omsorgsboliger der det skal settes krav om heldøgns pleie og omsorg – det være seg for eldre og yngre brukere, også under 67 år – og det skal brukes til å bygge korttidsplasser på sjukehjem. Det er der vi har en spesiell utfordring. Når særlig eldre

mennesker har vært på sjukehus og skal tilbake til kommunen, er det ofte ikke god nok samhandling mellom sjukehus og kommunene. De eldre har ofte ikke et ordentlig sted de kan være imens.

Dette tilskuddet mener vi skal kunne være med og bøte på det sammen med bedre kommuneøkonomi. Vi er også innstilt på å finne en overgangsordning for neste år, slik at vi skal prøve å gjøre det vi kan for å bidra til at problemene for dem vi her snakker om, skal bli minst mulig.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H) [10:17:04]: Mitt spørsmål går også til helse- og omsorgsministeren.

Det mest fundamentale prinsipp i norsk helselovgivning er retten til nødvendig helsehjelp. Det omfatter retten til å ha en allmennlege man kan oppsøke ved behov. Det omfatter retten til nødvendig behandling i spesialisthelsetjenesten ved behov. Jeg antar at statsråden vil være enig med meg i at det også omfatter nødvendig rehabilitering og opptrening, slik at man blir i stand til å mestre det daglige hverdagsliv, enten man er ung eller gammel.

Til alt overmål har Regjeringen i Soria Moria-erklæringen sagt at den vil «sikre rehabilitering og opptrening til alle som trenger det».

Nå vet vi alle sammen at vi er svært langt unna den situasjonen i dagens Norge. Det er ikke bare mange som ikke får et tilbud om rehabilitering og opptrening, men tallet på dem som ikke får et tilbud, øker. Data fra Statistisk sentralbyrå viser at fra i fjor til i år har det vært en nedgang på 16 pst. når det gjelder tilbud om opphold i opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner.

Det ble i forrige hovedspørsmål vist til et oppslag i Sunnmørsposten i går som viser at en rehabiliteringsinstitusjon i Møre og Romsdal er i ferd med å bli nedlagt fordi helseforetaket ikke har økonomi til å videreføre den.

Hva vil statsråden gjøre? Jeg konstaterer at i det budsjettforslaget hun har lagt frem, er det ingen antydning til økt satsing på rehabilitering overhodet, med ett eneste unntak, nemlig det tiltaket som kom frem som et resultat av forhandlingene med partene i arbeidslivet om sykelønnsordningen. Men det tiltaket omfatter bare arbeidstakere. Det omfatter verken de som er for unge, eller de som er for gamle, til å være arbeidstakere.

Statsråd Sylvia Brustad [10:19:11]: Jeg er helt enig med representanten Lønning i at vi har utfordringer når det gjelder rehabilitering. Vi greier ikke å løse alt på ett år. Men vi er i gang, og det er faktisk slik at det ligger mer inne også til rehabilitering for neste år. Denne regjeringa mener at vi skal sikre det for alle. Vi mener det er avgjørende viktig at mennesker skal kunne gjenvinne eller bevare sin funksjon.

Vi jobber nå med en egen strategi for rehabilitering, som vi skal presentere rett over jul. Vi har en god dialog med brukerorganisasjonene i dette arbeidet. Jeg er av den oppfatning at vi trenger flere rehabiliteringsinstitusjoner i Norge og ikke færre. Det er også min ambisjon for arbeidet på dette viktige området, samtidig som jeg mener at

det er behov for å gå igjennom en del av de ordninger som dreier seg f.eks. om aldersgrenser knyttet til hvilket utstyr en bør ha tilgang til, hvor lang tid det tar å få bil, hvis det er nødvendig. Det er en hel rekke slike ordninger som denne regjeringa nå går igjennom, og hvor det heller ikke er tilfredsstillende løsninger.

Inge Lønning (H) [10:20:18]: Takk for svaret.

Jeg går ut fra at når statsråden sier at vi trenger flere og ikke færre institusjoner, vil det være lurt å begynne med å berge de institusjonene vi har, fra å bli nedlagt. Jeg går ut fra at statsråden da vil sørge for at det skjer.

Situasjonen i dag er at en rekke privat drevne institusjoner for opptrening og rehabilitering hele tiden er nedleggingsstruet på grunn av den nye regjeringens ideologisk motiverte politikk, at man ikke skal bruke penger på å kjøpe plasser i private institusjoner.

Det har medført at man bl.a. ved Godthaab, i Akershus, som er en av de mest veldrevne institusjoner i sitt slag i dag, ser at det blir flere og flere eldre mennesker som betaler oppholdet selv fordi man ikke ønsker å inngå avtale med disse institusjonene. Da er vi i ferd med å få et klassesdelt tilbud også for rehabilitering. Jeg går ut fra at statsråden ikke ønsker seg det.

Men hvis vi kan bli enige om at det er lurt å begynne med å sikre de institusjonene vi har, har vi i hvert fall kommet et stykke på vei.

Statsråd Sylvia Brustad [10:21:27]: Jeg er av den oppfatning at det er feil når representanten Lønning sier at vi har en motstand mot alt som smaker av private løsninger. Det er feil. Vi har sagt at vi skal begrense det. Det betyr ikke at det er et forbud. Vi har også en nær dialog med organisasjonene på dette området, for jeg mener at det private på mange områder – det gjelder også rehabilitering – har en viktig rolle å spille og er et godt supplement til det offentlige. Men vi må sørge for at vi har det i en slik form at det ikke blir klassesdeling, og det er det vi faktisk jobber med.

Så er jeg opptatt av at også på dette området må vi ha kvalitet. Det håper jeg også at Høyre og representanten Lønning er opptatt av. Vi kan ikke bevare rehabiliteringsinstitusjoner som ikke har god kvalitet. Vi har sett noen eksempler der folk har vært på institusjon i mange uker, men der det har vært lite trening. Det går ikke! Da må en gå gjennom kvaliteten. Vi har både for inneværende år og for neste år foreslått et tilskudd for nettopp å kunne se på hvilke rehabiliteringsinstitusjoner som er av god kvalitet, men vi har ikke satt noe forbud mot private og heller ikke mot private ideelle organisasjoner.

Presidenten: Presidenten vil tillate fire oppfølgings-spørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:22:51]: Statsråden unnlot å svare på representanten Lønnings første spørsmål: Er rehabilitering omfattet av retten til helsehjelp og dermed også omfattet av pasientrettighetsloven? Jeg synes det er viktig at vi får en avklaring på dette. Det vil også selvføl-

gelig gi et klart styringssignal til helseforetakene når det gjelder rehabiliteringsområdet. Vi ser at bl.a. LHLs institusjon på Røros kjører med 60 pst. kapasitet fordi de ikke får avtale med helseforetaket om noe mer. Det er også en institusjon som har satset på kvalitet, men som ikke får betalt for kvalitet.

La oss ta Helse Sunnmøre. Der vurderer man nå å legge ned rehabiliteringsavdelingen på sykehuset i Ålesund, samtidig som man vurderer nedleggelse av Mork Rehabiliteringssenter. Statsråden bør svare på om rehabilitering er omfattet av retten til helsehjelp og dermed også omfattet av pasientrettighetsloven.

Statsråd Sylvia Brustad [10:24:03]: Svaret på det er ja. Det er det, selvfølgelig. De mennesker som trenger rehabilitering, har like store rettigheter innenfor pasientrettighetsloven som andre pasienter. Slik skal det være, og slik bør det være.

Jeg er enig med representanten Nesvik i at det ikke er noen god situasjon at f.eks. institusjoner som LHLs på Røros, som jeg er helt enig i er av god kvalitet, ikke blir utnyttet godt nok. Dette har jeg en dialog med helseforetakene om. Men som jeg også kjenner til, er det en krevende situasjon, av forskjellige årsaker, i Helse Midt-Norge spesielt. Jeg er ærlig og oppriktig opptatt av at vi må greie å gi alle som trenger det, rehabilitering av god kvalitet, slik at de kan gjenvinne eller bevare funksjoner.

Presidenten: Åse Gunhild Woie Duesund – til oppfølgings-spørsmål.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:24:56]: Tall fra NAV viser at det tar mer enn to år fra en arbeidstaker blir sykmeldt til attføringstiltak blir iverksatt. Mye av ventetiden skyldes at man kommer sent i gang med rehabilitering. Denne gruppen har sjelden økonomi til å kjøpe egen rehabiliteringsplass.

Vi vet at jo lenger den enkelte er borte fra jobben, jo vanskeligere er det å komme tilbake i arbeid. Derfor er det uholdbart at så mange må vente så lenge på rehabilitering og attføring. Kristelig Folkeparti ønsker å lovfeste retten til nødvendig rehabilitering, for vi ser at mange pasienter med store behov ikke får et slikt tilbud.

Hvilke grep mener statsråden er nødvendige for å gjøre helsetjenesten til en effektiv partner i kampen mot utstøting fra arbeidslivet og et høyt sykefravær?

Statsråd Sylvia Brustad [10:25:55]: Jeg tror det er flere svar på det spørsmålet. Representanten reiser en viktig problematikk rundt det som dreier seg om sjukefravær. Der har vi ett svar gjennom det arbeidet som nå pågår med partene i forbindelse med sjukelønnsarbeidet. Mye av det vil selvfølgelig også angå helsevesenet i vid forstand.

Jeg har for min del innkalt alle ledere i helseforetakene til et møte i desember der nettopp sjukefraværet står på agendaen. Her ser jeg at det faktisk finnes en del gode eksempler. Jeg var senest i forrige uke og besøkte Sykehuset Telemark, for øvrig et sjukehus som går med overskudd, der de ansatte ikke løper beina av seg, men jobber hardt,

og jobber mye. De greier å behandle flere pasienter, og sjukefraværet går ned. Det er veldig positivt. Her finnes det gode modeller, og det er klart at det går an å lære noe av hverandre.

Til spørsmålet om det skulle være nødvendig å lovbestemme retten til rehabilitering: Jeg mener at det egentlig er overflødig, for disse pasientene er allerede i dag omfattet av pasientrettighetsloven. Jeg kan ikke helt se hvilke nyanser det er mellom de to tingene. Men selvfølgelig er det slik at vi må ha mer rehabilitering, ikke mindre.

Presidenten: Gunvald Ludvigsen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:27:13]: I statsbudsjettet for 2007 er det totalt løyvt 1 046 000 000 kr til rehabilitering. Men løyvinga er svært ulikt fordelt mellom helseforetaka – f.eks. får Helse Vest berre 68 mill. kr, eller 6,5 pst. av totalbeløpet, mens over 20 pst. av Noregs befolkning bur i Helse Vests område. I praksis er dette ei kraftig skeivfordeling. Ei fordeling etter folketalet ville ha gitt f.eks. Helse Vest nesten 130 mill. kr meir. I erkjenning av at rehabilitering skjer best i nærmiljøet, er spørsmålet mitt: Har statsråden ein tidsplan for når den urimelege skeivfordelinga kan ta slutt?

Statsråd Sylvia Brustad [10:28:08]: Vi har nok foreslått litt høgere tall enn det Ludvigsen nå antyder for neste år, men det er ikke hovedpoenget. Hovedpoenget er at jeg er fullstendig klar over at det på dette området er en skjevfordeling mellom regionene. Det er bakgrunnen for at vi nå setter ned et eget utvalg som skal gå gjennom dette i forbindelse med rehabilitering. Vi setter også ned et nytt utvalg når det gjelder sjukehusjenester generelt, som også skal se på om fordelinga mellom de ulike regionene er god. Dette er ikke noe vi skal bruke kjempelang tid på. Jeg kan ikke i dag si en eksakt dato, men vi går i gang med det arbeidet veldig snart. Så får vi se hvor raskt vi greier å komme fram til gode resultater. Jeg tror ikke det er noe poeng f.eks. å ta fra Helse Øst og gi til Helse Vest, for vi trenger mer rehabilitering i hele landet, ikke mindre.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgings-spørsmål.

Erna Solberg (H) [10:29:05]: Etter å ha lyttet til alle ordene fra helseministeren må jeg stille noen helt konkrete spørsmål som jeg synes det hadde vært fint å få noen konkrete svar på.

Det er altså slik at mens hun har vært helseminister, har bruken av rehabiliteringsinstitusjoner gått ned med 16 pst. Det er altså mange som ikke får hjelp til å kunne klare hverdagen sin på en verdig måte, men som derimot ender opp med å sitte relativt bevegelsehemmet i sine egne hjem fordi de ikke har fått opptrening etterpå.

Det har vært 21 pst. nedgang i de private rehabiliteringsinstitusjonene. Skjønner statsråden at når hun har instruert helseforetakene om å begrense bruken av private tilbud, og når rehabiliteringsområdet er mest dominert av private, går denne instruksjonen først og fremst ut over reha-

biliteringen i Norge? Det er derfor Høyre har foreslått 500 mill. kr mer, med hovedtyngde på rehabilitering.

Statsråd Sylvia Brustad [10:30:13]: I redelighetens navn – jeg hadde satt pris på om Høyre var litt mer redelig i denne saken. Det var faktisk den regjeringa som representanten Solberg selv var en del av, som foreslo – før vi kom inn i stolen – at rehabilitering skulle overføres til helseforetakene, og også den summen som lå på bordet. Denne regjeringa har faktisk bevilget mer penger til sjukehus, og derved også til rehabilitering, enn den regjeringa som Erna Solberg var en del av.

Men hvis vi tar bort ordene, som representanten Solberg er opptatt av, kan vi kanskje se framover. Det er riktig at vi har sagt til de regionale helseforetakene at de skal begrense bruken av private kommersielle, men ikke ideelle, organisasjoner. Men det betyr ikke at det er noe forbud, og det betyr slett ikke at vi ikke skal samarbeide med private. Jeg vil gjenta at vi har et nært samarbeid med deres organisasjoner og ikke minst med brukerorganisasjonene, f.eks. LHL, som jeg mener gjør en usedvanlig god jobb på dette området. Målet er at vi skal få mer og ikke mindre rehabilitering.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:31:27]: Mitt spørsmål går også til helse- og omsorgsministeren.

Det er med stigende uro jeg venter på Regjeringens forslag til endring av bioteknologiloven. Med loven i hånd vil man sannsynligvis kunne velge bort spirende liv som samfunnet mener ikke bør ha livets rett. For retten til liv er ikke nedfelt i norsk lov, men retten til å ta bort et leveverdig liv lovfestes. Jeg frykter en utvikling i landet vårt, som i Danmark, der så å si alle med Downs syndrom i dag velges bort. Det er nærmest slik at dersom et foreldrepar får et barn med Downs syndrom, blir de spurt om de ikke fikk vite om tilstanden på forhånd, slik at de kunne tatt abort.

Jeg vet selvfølgelig at Downs syndrom ikke omfattes av Regjeringens høringsforslag, fordi det ikke er en arvelig sykdom, men vi ser likevel mange paralleller.

Jeg er bekymret for en framtid der foreldre føler at presset blir størst når de velger å beholde et barn, med f.eks. en sykdom eller en funksjonshemming.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva kan og vil statsråden gjøre for å hjelpe og legge vårt samfunn til rette for de familier som i framtiden vil velge å føde barn med ulike funksjonshemninger og med ulike sykdommer?

Statsråd Sylvia Brustad [10:32:59]: For det første er det viktig for meg å si at alle mennesker, og selvfølgelig alle barn, er like mye verdt uansett funksjonshemming eller sjukdom eller hva det måtte være.

Jeg er opptatt av at får man barn som man trenger hjelp til, må man få den hjelpen. Der er det ulike situasjoner rundt om i kommunene, det er det ingen tvil om, så der er det fortsatt en jobb å gjøre. Derfor er også mer penger til kommunene viktig.

Når det gjelder den aktuelle saken om bioteknologiloven, har jeg ikke lyst til å gå inn i detaljene på det nå, for som representanten kjenner godt til, kommer Regjeringen med sitt forslag i løpet av veldig kort tid, og da får vi rikelig anledning til å diskutere alle detaljer i den saken.

Laila Dávøy (KrF) [10:33:45]: Det er klart at vi er enige om at alle mennesker er like mye verdt, og vi ønsker et samfunn for alle, slik Kristelig Folkeparti ser på det.

Vi vet også at mange mennesker lever helt fullverdige liv med ulike funksjonshemninger og med alvorlige sykdommer. Jeg er bekymret for en fremtid der mennesker med funksjonshemninger og alvorlige sykdommer ikke føler at de er velkommen. De sliter i dag. Mange foreldre må selv koordinere innsatsen overfor hjelpeapparatet.

Oppfølgingsspørsmålet mitt til statsråden er om hun har tenkt på hvilke signaler som gis til funksjonshemmede, til syke og til deres foreldre når forslaget til lovendring kommer – for vi vet iallfall ganske sikkert hva deler av det vil bli – og ikke minst når gjennomføringen av forslaget settes i gang.

Statsråd Sylvia Brustad [10:34:39]: Jeg har ikke så mye å legge til mitt første svar, bortsett fra at det ligger ikke noe i det som Regjeringa nå vurderer, som skulle tilsi at vi ikke er opptatt av at alle har en egenverdi, og at alle er like mye verdt. Som sagt, konkrete forslag kommer vi tilbake til Stortinget med i løpet av veldig kort tid.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:35:12]: Vi kan selvfølgelig ha ulike tilnæringsmåter når det gjelder den gen- og bioteknologiloven som er varslet. Fra min side ser jeg faktisk fram til at dette kommer, så vi kan møte framtiden på en helt annen måte. Vi kan åpne for forskning som kan bekjempe de store folkesykdommene, selv om det riktig nok vil ta litt tid. Så må vi heller ikke skape forventning om at bl.a. stamcelleforskning skal gi øyeblikkelige løsninger, for ting vil ta tid.

Men spørsmålet mitt til statsråden dreier seg mer om å få til en bred og folkelig debatt om temaet, for dette er et vanskelig område. Det er et innviklet område, og det brukes veldig mye fagterminologi. Derfor er det viktig at det blir utarbeidet informasjonsmaterieell slik at det norske folk kan være med og delta i debatten, og slik at vi får en reell debatt istedenfor en skyttergravspolitikk, som man har sett tendens til tidligere.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden ta initiativ til at vi kan få til en bred, folkelig debatt og et enkelt og informativt materieell ut til folket?

Statsråd Sylvia Brustad [10:36:20]: For det første er jeg enig med representanten Nesvik i at dette ikke er et enkelt spørsmål. Det er vanskelig, men også svært viktig. Jeg vil selvfølgelig gjerne bidra til at flest mulig får anledning til å delta i den debatten, med mange etisk vanskelige avveininger. Så jeg kan svare ja på det. Vi kan gjerne bidra til

å prøve å utforme informasjonsmaterieell som kan nå lenger ut enn til bare oss som driver med dette. Så får vi komme tilbake til akkurat hvordan vi skal gjøre det. Men jeg er enig i at flest mulig må få delta i denne debatten.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Lønning (H) [10:37:04]: Regjeringen har brukt lang tid på denne saken. Det velger jeg å tolke positivt. Det er en vanskelig sak, og det er all grunn til å tenke seg om både en, to og tre ganger.

Jeg har forstått det slik av høringsutkastet statsråden har sendt ut, at det ikke er aktuelt å foreslå endring av formålsparagrafen i bioteknologiloven. Formålsparagrafen slår som kjent fast alle menneskers likeverd og at vi skal ha et samfunn med plass til alle på like fot. Flere av høringsinstansene, bl.a. statsrådets egen faginstans, Helse-tilsynet, har pekt på at hvis man vil ta opp forslag om at det både skal åpnes adgang for å velge bort på grunnlag av negative arveanlegg og velge bort på grunnlag av fravær av positive arveanlegg – altså for å finne donorsøsken – så vil det kreve en endring av formålsparagrafen, fordi det å åpne for dette helt åpenbart vil stå i strid med formålsparagrafen. Er statsråden enig i dette?

Statsråd Sylvia Brustad [10:38:07]: Jeg er enig med Lønning i at det reiser de spørsmål det reiser, men jeg må som ved forrige spørsmål svare at Regjeringa ikke er ferdig med den saken. Vi kommer til Stortinget med den i løpet av kort tid. Derfor ønsker jeg nå ikke å gå inn på detaljer.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:38:27]: I Soria Moria-erklæringa står det noko om bioteknologi. Blant anna står det at Regjeringa «vil revidere bioteknologiloven slik at det på bestemte vilkår åpnes for forskning på overtallige befruktete egg, herunder stamcelleforskning, og begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk».

Eg oppfattar dette som for så vidt ganske restriktivt, men eg har merka meg at statsrådets partifelle Jan Bøhler har vore sterkt engasjert i dette, og mitt inntrykk er at Jan Bøhler, som også er medlem i helse- og omsorgskomiteen, er mindre restriktiv enn Soria Moria-erklæringa. Blant anna uttaler han 22. mai i år til Dagbladet at Regjeringa må seie ja til eggdonasjon, og han bekreftar det i Dagens Medisin no i denne månaden.

Mitt spørsmål til statsråden er: Representerer Jan Bøhler den raud-grøne regjeringa sitt syn i dei mest vesentlege spørsmåla knytte til endring av bioteknologiloven?

Statsråd Sylvia Brustad [10:39:39]: Jan Bøhler er selvfølgelig en viktig mann også i denne saken, det er det ingen tvil om, men jeg må be om forståelse for at jeg ikke kan gå inn i detaljene så lenge Regjeringa ikke er ferdig med saken og vi heller ikke har presentert den. Men jeg regner med at vi får rikelig anledning til å diskutere alle detaljer, og det ser jeg fram til.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:40:07]: Jeg har gleden av å stille et spørsmål til landbruks- og matministeren. Norsk landbrukspolitikk er utformet etter 1930-tallets samfunnsforhold. Det er et utall av virkemidler – det er over 100 virkemidler med ditto lover og forskrifter – og det er klart at et så innviklet regelverk som det den norske bonden har å forholde seg til, det avler også et stort byråkrati.

Avisen Dagens Næringsliv forsøkte i august i år å undersøke hvor mange landbruksbyråkrater vi har i dette landet. Man kom frem til at det var ca. én byråkrat pr. tolvte bonde, altså ca. 5 000 byråkrater. Professor ved universitetet på Ås Normann Aanesland har i den nye rapporten som han nå har utgitt, kommet til at det er mellom 5 000 og 10 000 landbruksbyråkrater.

Men det jeg synes er ille, det er at verken landbruksministeren, landbruksbyråkratiet eller forskningsinstitusjoner knyttet til landbruket har peiling på hvor mange landbruksbyråkrater det finnes i dette landet. Jeg må si jeg også blir bekymret når landbruksministeren ifølge Dagens Næringsliv i august i år skal ha uttalt at han ikke ser vitsen med å ha oversikt over hvor mange som arbeider i landbruksbyråkratiet.

Hvilke tre konkrete tiltak ønsker landbruksministeren nå å fremme overfor Stortinget for å redusere landbruksbyråkratiet så det monner?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:42:08]: For det første mener jeg at påstanden fra representanten Asmyhr om at landbrukspolitikken er så fryktelig komplisert, er noe overdrevet. Jeg tror de som jobber med landbrukspolitikken, ser at den ikke er så komplisert, og at det faktisk også er en sammenheng i den i forhold til de ulike målene som en har.

Det ville åpenbart vært enklere å lage et regelverk i forhold til landbrukspolitikken hvis en bare hadde ett mål, f.eks. å produsere billigst mulig mat. Når en har flere målsettinger for landbrukspolitikken – i forhold til distriktspolitikken, i forhold til kulturlandskap, i forhold til trygg mat, osv. – betyr det at en må ha et bredere sett av virkemidler for å nå disse målene. Det er selvsagt noe mer komplisert, men jeg mener ikke at det er mer komplisert enn at det er mulig å ha oversikt over det.

Når det gjelder representanten Asmyhrs bekymring i forhold til oversikten over antall byråkrater, er svaret på det todelt. For det første er det selvsagt enkelt å ha oversikt over hvor mange som jobber i den konkrete landbruksforvaltninga, som jobber i Mattilsynet, som jobber i departementet, som jobber i Statens landbruksforvaltning. Det har vi full oversikt over.

Så er det sånn at en del av landbruksforvaltninga er overlatt, delegert, til kommunene. Der har vi for det første kommunenes eget ansvar i forhold til hvor mange som jobber, og også i forhold til hvilken oversikt som finnes. I tillegg er det mange som jobber med delte oppgaver. For eksempel har vi en situasjon i kommunene hvor de som jobber med landbruk, og de som jobber med miljøoppgaver, i veldig mange tilfeller overlapper hverandre,

og hvor det er vanskelig å sette opp en konkret grensegang.

La oss gå inn på ett enkelt område og se på f.eks. Mattilsynet. Det blir helt feil å definere Mattilsynet – med 1 milliard kr i omsetning og et betydelig arbeidsfelt opp mot kontrolloppgaver på matsektoren – som en del av landbruksbyråkratiet knyttet opp til den enkelte bonde i Norge. Når Mattilsynet f.eks. driver kontroll med restauranter i Oslo og i andre byer, er det en oppgave som går langt utover det å være en del av landbruket som sådant i Norge.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:44:19]: Jeg føler at landbruksministeren ikke tar denne problemstillingen på alvor, at han nærmest avviser at det skal være et problem med mye byråkrati i landbruket.

Jeg tror at alle yrkesutøvere i landbruket oppfatter dette som en utfordring. Vi ser til stadighet oppslag i avisen hvor bønder blir nektet råderetten over egen eiendom når det gjelder fradeling osv. Det er sånn at byråkraten er blitt bondens sjef i forvaltningen av privat eiendom og de ressursene som bonden rår over. Jeg tror at landbruksministeren skal ta dette på alvor. For ECON har også i en rapport fra 2004 på oppdrag fra Landbruksdepartementet sagt at det norske landbruksbyråkratiet virker «konserverende», det virker «unødig restriktivt», det virker «byråkratiserende», og det innebærer «etableringshinder».

Så jeg spør igjen: Avviser statsråden den problemstillingen at det er et stort byråkrati i landbruket?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:45:21]: Jeg mener at representanten Asmyhr her åpenbart blander sammen to ulike ting. Det ene er ønsket politikk, og det andre er forholdet til administrasjonen og det som blir definert som «byråkrati». De eksemplene som representanten Asmyhr her nevner, dreier seg om politikk: fradeling av eiendom og hvordan regelverket fungerer ute i forhold til den enkeltes ønske om å gjøre ting som for den enkelte isolert sett virker fornuftig, men som det kanskje ut fra et samfunnshensyn vil være mindre fornuftig å gjøre. Vi har jo hatt flere diskusjoner i Stortinget knyttet til delingssaker hvor Regjeringa og Fremskrittspartiet er uenig. Det dreier seg om hvilken eiendomspolitikk og hvilken landbrukspolitikk en ønsker å føre. Det er ikke en diskusjon om det er landbruksbyråkratiet som sådant som er en hemsko eller en medhjelper i forhold til lokal næringsutvikling og i forhold til gjennomføringa av den lokale og den sentrale landbrukspolitikken.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgingsspørsmål – først Torbjørn Hansen.

Torbjørn Hansen (H) [10:46:34]: Jeg har et oppfølgingsspørsmål til landbruks- og matministeren.

Regelverket på landbruksområdet må nødvendigvis være ganske komplisert når det åpenbart er vanskelig både for Landbruks- og matdepartementet og for Bonde- og næringslaget å forstå regelverket på en korrekt måte.

I VG 11. oktober gikk Landbruksdepartementet knallhardt ut mot Konkurransetilsynet og beskyldte tilsynet både for lovbrudd og hemmelighold og for å undergrave det norske tollvernet for landbruksvarer. Saken gjaldt samarbeid om import av ost. Dette samarbeidet krever et unntak fra konkurranselovens bestemmelser om prissamarbeid, og unntaket ble gitt i 2003, fordi et unntak faktisk ville styrke konkurransen og ikke hindre konkurranse, slik bestemmelsen skal sikre. Bondelaget gikk enda grundigere til verks og truet med å reforhandle hele jordbruksavtalen hvis importen ikke ble stoppet.

Dette angrepet fikk en veldig tøff landing da det ble kjent i går at Fornyings- og administrasjonsdepartementet ikke mente at importen var ulovlig, ikke mente at det var et problem for innenlandsk osteproduksjon, og ikke mente at det var aktuelt å gjøre noe for å fjerne ordningen. Er det ikke litt pinlig for landbruks- og matministeren at departementet og Bondelaget åpenbart misforstår regelverket?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:47:40]: Jeg tror at hvis representanten Hansen hadde lest hele brevvekslinga som han refererer til, ville han sett at det som det nå konkluderes med, er at Konkurransetilsynet sjøl ønsker å gå gjennom den ordninga som Landbruks- og matdepartementet har tatt opp, og at Fornyings- og administrasjonsdepartementet mener det er et arbeid som skal gjøres raskt. Det er et svar i tråd med intensjonene i det brevet som ble sendt. Vi ønsket å se på ordninga da vi mente at det var en ordning som ikke var hensiktsmessig i forhold til den situasjonen for øvrig.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgings spørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:48:20]: Spesielt landbrukskontora i kommunane har ei viktig oppgave i møte med bøndene. Opplevinga av om landbrukskontora vil bøndene vel, eller om kontora meir vert oppfatta som motstandarar eller hinder for god og kreativ utføring av bondeyrket, kan faktisk vera avgjerande for mange unge sitt val, om dei vil satsa på bondeyrket eller ikkje. Eg veit at i mange kommunar fungerer dette svært godt, mens andre stader er det meir sånn «bob-bob». Spørsmålet mitt til landbruksministeren vert derfor: Har statsråden ein strategi og eit opplegg for systematisk opplæring og kompetanseutvikling, slik at landbruksbyråkratane og spesielt landbrukskontora i kommunane kan verta endå betre støtte-spelarar både for utøvande bønder og for unge som står framfor valet om dei skal satsa på ei framtid i landbruket eller ikkje?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:49:16]: Jeg erkjenner at «bob-bob» er noe krevende i forhold til landbrukspolitikken. Det er åpenbart et behov for å komme videre hvis det skulle være situasjonen.

I forhold til opplæring på landbrukskontor og det å få en ensartet formidling av lovverk og landbrukspolitikk for øvrig er det i utgangspunktet fylkesmannsambetet som

har hovedrollen med å koordinere. Vi vet at det i dag er en utstrakt virksomhet regionalt i forhold til samordning mellom fylkesmannsembetene og de som jobber med landbruksaker rundt på de enkelte landbrukskontor og i kommunene. Jeg forutsetter at det i en sånn kommunikasjon også ligger en tilstrekkelig samordning, sånn at vi har blandinga av lokalt skjønn og behovet for samordning på de lokale kontorene.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgings spørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:50:11]: Opp gjennom tidene har det vært mange myter om hvor mange offentlige ansatte som har arbeidet med landbruksnæringen. Det har versert tall som f.eks. 10 000. Jeg husker den forrige landbruksministeren var ute og korrigererte og sa at tallet var 2 500, og min påstand er at det ikke har blitt flere, heller færre.

Men spørsmålet mitt til landbruksministeren er følgende: Den forrige regjering var aktiv med å desentralisere virkemiddel, og Venstre er av den oppfatning at de beste beslutningene blir tatt nærmest mulig dem det angår. Det ble også regionalisert mange virkemiddel med stort hell. Har statsråden en strategi eller en plan for ytterligere å desentralisere virkemiddel og fortsette det gode arbeidet som den forrige regjeringen gjorde på det området?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:51:17]: Det er mye god fornuft i det å desentralisere, også på landbruksområdet, og det bør gjøres i de tilfellene hvor det er fornuftig. Så ser vi også at det er behov for en sentral styring på deler av landbruksområdet, og vi har sett bl.a. i forhold til spørsmålet om jordvern at vi har hatt behov for noen korreksjoner mellom det lokale sjølstyret og muligheten for en sentral inngang også i de spørsmålene. Vi ser også i spørsmål knyttet til delingssaker i eiendomspolitikken og prisutvikling på landbrukseiendom at det er behov for å se på forholdet mellom lokalt sjølstyre og en nasjonal landbrukspolitikk, og det er ting som jeg går igjennom nå.

I tillegg er vi i det spørsmålet nå i en fase hvor vi fra Regjeringas side jobber med forvaltningsreformen – det er den store saken i forhold til det spørsmålet som representanten Kongshaug tar opp – hvor en da vil gå inn og foreta en vurdering av hvor i forvaltningssystemet og på hvilke nivåer de ulike sakene hører hjemme. Det får vi rik anledning til å komme tilbake til i forbindelse med presentasjonen av den reformen.

Presidenten: Åge Starheim – til oppfølgings spørsmål.

Åge Starheim (FrP) [10:52:36]: Spørsmålet mitt går til statsråd Heidi Grande Røys. Som vi hører, vert det påstått at landbrukspolitikken er så komplisert at det er så mange tilsette at ein av og til ikkje har oversikt over kor mange det er. Vi veit at det rundt om i kommunane er mange tilsette som jobbar innafor landbruketaten, og det vert også, som det vert sagt her, hevda at bøndene rett og slett føler seg motarbeidde av enkelte. Ein har også regist-

rert kanskje ei viss mistillit til Mattilsynet. Spørsmålet mitt til statsråd Heidi Grande Røys er, i og med at ho har ansvaret for fornying: Ser statsråden at her er det nødvendig å føreta ein grundig gjennomgang av denne forvaltninga for å sjå om ein kanskje kan fornye dette området?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:53:47]: Eg trur landbruksministeren gjorde godt greie for at denne regjeringa og Framstegspartiet nok har noko ulikt syn på landbrukspolitikk generelt og talet på byråkratar spesielt. Eg opplever vel at det som vi har av embetsverk, saksbehandlarar, i dette landet, gjer jobben sin. Dei gjer jobben sin ut frå ein politikk som er fastsett i storting og regjering, og det er den jobben dei skal gjere. Då kjem det til konflikt når nokre har lyst til å gjere noko som nasjonal politikk ikkje tilseier, og då grip embetsverket inn, fylkesmennene f.eks., ved sin rett til å kome med innvendingar, og departement gjennom ulike tilsyn, f.eks. Mattilsynet. Mattilsynet er nettopp oppretta, ein har nettopp gjort ei stor omstilling og fornya heile den delen av forvaltninga som skal føre tilsyn med mat og matproduksjon, og så langt ser ikkje Regjeringa nokon grunn til å setje spørsmålsteikn ved den jobben som byråkratiet og embetsverket gjer i forhold til mat.

Presidenten: Vi går til neste hovudsopørsmål.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:55:06]: Spørsmålet mitt går til statsråd Brustad. Venstre stilte i førre månad eit spørsmål til statsråden om kor mange unge som bur på alders- og sjukeheimar. Statsråden svarte den gongen at i enkelte tilfelle måtte vi akseptere at unge personar for ein kort periode bur i alders- eller sjukeheim. Vårt utgangspunkt for spørsmålet var Stortinget sin intensjon om å flytte alle unge ut av institusjon, og kva statsråden ville gjere for å følgje opp Stortinget sitt vedtak og Regjeringa si eiga målsetjing for å unngå desse uverdige situasjonane. Sist måndag avdekte NRK at over 3 000 unge er på aldersinstitusjon, og generalsekretæren i Norges Parkinsonforbund uttalte i den samanhengen at å hamne på sjukeheim som ung blir opplevd som ei krise i livet. Dette er sterke ord og viser alvoret i situasjonen.

Det er kommunane som har ansvaret for det vi snakkar om. Men statlege myndigheiter har bidrege med økonomiske verkemiddel for at den statlege politikken skal følgjast, og desse verkemidla er grovt sett to: Vi har innslagspunkt for refusjon for ressurskrevjande brukarar og eit nivå for når toppfinansieringa inntre. Her er det ein klar samanheng. Men den raud-grøne regjeringa har svekt dei økonomiske incentiva og dermed kommunane sin motivasjon for å satse på individuelle løysingar for ressurskrevjande brukarar. I praksis betyr det at det er blitt billigare å tilby sjukeheims plassar enn å ha tilrettelagde tilbod for ressurskrevjande brukarar. Kommunane sin motivasjon er altså blitt dårlegare.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgjande: Vil ikkje dette bety at kommunane vil få endå fleire unge som bur på alders- og sjukeheimar?

Statsråd Sylvia Brustad [10:57:11]: For det første er det veldig viktig for meg å si at ingen skal bo på alders- og sjukeheim mot sin vilje, særlig gjelder dette den aldersgruppen vi her snakker om. Det talet som NRK presenterte, 3 000, er feil. Det er helt ukjent at det bor så mange i den aldersgruppen permanent på alders- og sjukeheim. Per nå er det 129 personer under 50 år. Av dem er det, etter den informasjonen jeg har fått, tolv som ønsker å flytte ut. Av de tolv er situasjonen avklart for åtte, og for de fire som gjenstår, jobbes det nå i disse dager med en avklaring slik at de kommer ut av alders- og sjukeheim. Jeg får ny rapport 8. desember om hvordan situasjonen er. Jeg håper at vi skal nærme oss en løsning slik at det ikke lenger bor mennesker mot sin vilje på sjukeheim eller aldersheim, for det er overhodet ingen god løsning.

Hver enkelt person vi her snakker om, blir fulgt opp av fylkesmannen i de enkelte fylker og i kommunene, og det er helt nødvendig. Jeg vil også si at vi har ikke fra denne regjeringas side svekket noen økonomiske incentiver i forhold til dette. Det var faktisk en nedgang i tallet på dem som bodde på alders- og sjukeheim i 2005 i forhold til tidligere år, og sannsynligvis blir det en ytterligere nedgang, slik bildet nå ser ut.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:58:38]: Eg takkar for svaret, og eg noterer meg at statsråden i realiteten seier at vi burde ha nulltoleranse for at unge skulle bu på institusjonar. Eg noterer meg også at ho meiner at det størrelsesnivået som er avdekt i NRK, er feil, men i same sending var statssekretær Aasrud ute og erkjente at her er det eit problem, og ho lovde at det skulle løyvast 3 mill. kr ekstra til forskning på unge i aldersinstitusjon. Så eg trur vi kan vere einige om at her har vi eit problem – det reknar eg med at statsråden også er einig i – og at vi eigentleg skal nærme oss nulltoleranse på dette så langt som mogleg. Det vi er ute etter, er jo å få eit godt fagleg tilbod. Kva meiner statsråden er eit godt fagleg tilbod til unge ressurskrevjande brukarar?

Statsråd Sylvia Brustad [10:59:39]: For det første til den saken som NRK kjørte: Der vil jeg understreke at min statssekretær var klipt og limt. Så det er ikke dekkende for det som var saken. – Altså, statssekretæren er ikke klipt og limt, men det statssekretæren sa, var klipt og limt. Det beklager jeg. Her er det viktig å være nøyaktig.

Tallet 3 000 skjønner vi ikke noe av, for det er ikke realiteten i forhold til hvor mange under 50 år som bor i sjukeheim – og jeg vil si heldigvis. Jeg er helt enig med representanten Ludvigsen i at ingen bør bo der mot sin vilje, og derfor håper jeg også at vi i løpet av veldig kort tid skal greie å løse situasjonen for de fire som vi pr. nå har oversikt over, som ikke har fått flyttet ut, men som ønsker å bo ute.

Hva som er et bra tilbud, er vanskelig for meg å ha noe fasitsvar på, for her er det ulike behov og ulike ønsker. Men jeg mener veldig sterkt at en så langt som mulig bør lytte til dem det gjelder, for å finne et tilbud som passer det hver enkelt har behov for, og det hver enkelt ønsker.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først representanten Jan-Henrik Fredriksen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:00:55]: Det er jo litt artig å høre statsråden si at Regjeringen ikke har svekket tilbudet, men faktum er at man har økt innslagspunktet i kommunene, og man har derved økt kostnadene for kommunene.

Det er slik at Fremskrittspartiet gang på gang har tatt opp denne saken og påpekt den uverdige situasjonen mange unge funksjonshemmede befinner seg i. Det kan jo være litt artig å spørre statsråden, siden man lar det ligge der ute og flyte og sier at dette er kommunenes ansvar. Når mener statsråden at Regjeringen har fått på plass en ordning som gjør at denne gruppen får en verdig behandling i Norge?

Statsråd Sylvia Brustad [11:01:45]: For det første er det slik at vi skal prøve å få alle dem som vil ut av alders- og sjukehjem – nå er det noen få som gjenstår – over i andre typer tilbud. Det skal være bra tilbud. Det opplever jeg at det er ganske bred enighet om.

Når det gjelder ordninga for særlig ressurskrevende brukere, er det en ordning som representanten kjenner til. Den eksisterer i dag, den blir flittig brukt, og vi har ikke foreslått noen endringer i den pr. nå. Så vi skal også videreføre den, men det kan hende at det i framtida bør gjøres noen justeringer, for det er ikke alltid en når godt nok ut til alle målgrupper. Det har vi en åpen holdning til.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [11:02:36]: Jeg er glad for å høre at statsråden følger opp det systemet som Ansgar Gabrielsen satte i gang når det gjelder utflytting, nemlig en konkret oppfølging av den enkelte, navngitt fra fylkesmannen. Men utfordringen er at en hele veien får påfyll av nye unge som blir flyttet inn i sykehjem. Den mest målrettede ordningen for å unngå det er den ordningen som ble innført under statsråd Erna Solberg, nemlig ordningen for finansieringen med særlig ressurskrevende brukere. Det er imidlertid en ordning som Stortinget har gitt uttrykk for at en ønsker en forbedring av. I Soria Moria-erklæringen sier en at en ønsker en forbedring av den, men det skjer ingenting. I Kommunal Rapport forrige uke sier statsråd Haga:

«Vi må finne løsning for disse brukerne. Det er krevende for en helseminister å la dette spørsmålet nå opp i prioriteringene, og derfor kan det hende at vi skal føre dette tilbake til Kommunaldepartementet.»

Er statsråden enig med sin kollega i at det er hennes manglende prioritering av denne gruppen som er årsaken til at denne ordningen ikke er blitt forbedret?

Statsråd Sylvia Brustad [11:03:44]: Denne regjeringa har bare ett syn, også i denne saken, og det er at vi ønsker en forbedring av denne ordninga. Når det gjelder i hvilket departement ordninga skal ligge, skal vi nok bli enige om det. Jeg tror ikke det er det største problemet. Men jeg oppfatter det slik at det som er viktig her, er at det

er en god ordning, og at det hjelper dem som trenger hjelp. Jeg er enig med representanten Høie i at det ikke er noe mål i det hele tatt at unge skal inn på alders- og sjukehjem. Snarere tvert imot – vi må gjøre det vi kan for å sikre at de får en mye bedre ordning et annet sted. Det har vi tenkt å ivareta, både gjennom denne særskilte ordninga og gjennom kommuneøkonomien spesielt.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:04:29]: Kristelig Folkeparti synes det er bra at det blir satt fart i den konkrete situasjonen som er i dag. Men vi vet at dette ikke er gjort i en håndvending. Enhver ungdom eller ung funksjonshemmet som blir plassert feil, er én for mye.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi må få en bedre statlig finansiering i forhold til ressurskrevende tjenester i kommunene. Men i tillegg har Regjeringen varslet et nytt investeringstilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsplasser fra 2008. Mitt spørsmål blir: Kan Regjeringen tenke seg at et slikt nytt tilskudd også kan tilfalle andre boligtyper, f.eks. leiligheter til unge funksjonshemmede, psykisk utviklingshemmede eller psykisk syke?

Statsråd Sylvia Brustad [11:05:17]: Svaret på det er ja. Det vi legger opp til, er at det nye investeringstilskuddet skal kunne brukes til å bygge flere sjukehjem, men også omsorgsboliger eller andre typer boliger – kall det hva man vil – hvor det skal tilbys heldøgns pleie og omsorg. Det er også en endring i forhold til det som har vært gjeldende fram til nå, nemlig at vi skal innrette det også mot brukere under 67 år, noe vi er veldig opptatt av. Det er nettopp den målgruppa som representanten Tørresdal er opptatt av. Det kan være mennesker med psykiske problemer, rusproblemer, funksjonshemninger eller andre ting. Så de er også i den målgruppa i forhold til det tilskuddet vi nå foreslår.

Presidenten: Vi går over til siste hovedspørsmål.

Torbjørn Hansen (H) [11:06:11]: Jeg vil stille et spørsmål til fornyings- og administrasjonsministeren.

Forbrukerpolitikken er under kontinuerlig press med den nye regjeringen. Regjeringen har lagt om kursen i forbrukerpolitikken og mener tydeligvis at unntak fra konkurranseloven og andre konkurransebegrensende tiltak skal brukes som et næringspolitiske verktøy for å gi fordeler til sterke næringsinteresser på bekostning av forbrukerne. For eksempel har Regjeringen overprøvd Konkurransetilsynets forbud mot fusjoner i samtlige ankesaker, til tross for at tilsynet mener at fusjoner har negative konsekvenser for forbrukerne.

I tillegg har Landbruks- og matdepartementet strammet inn handelspolitikken og tollregelverket for å hindre konkurranse fra utenlandske matvarer. Dette gjelder f.eks. innstramming av regelverket for utenlands bearbeiding av jordbruksvarer, som hindrer konkurransen på kjøtt ganske

kraftig. Som et annet kuriøst eksempel kan jeg nevne en 156 pst. økning av toll på melkeerstatning for sau, som er bra for Tine, men som faktisk går ut over sauebøndernes muligheter for å gi melkeerstatning. I tillegg har Regjeringen skrudd opp tollsatsen på import av økologisk juice, og i tillegg har vi den såkalte ostekrigen, som statsråden kjenner godt til.

Men konkurransen er også stadig vanskeligere på vårt innenlandske meierimarked. Både Q-meieriene og Synnøve Finden har saksøkt Regjeringen for millionbeløp som følge av økonomisk diskriminering i markedsordningen for melk. Det pågår rettsaker i disse dager, og nye rettsaker er like rundt hjørnet. Både det uavhengige forskningsbyrået Econ og en ekspertgruppe nedsatt med professorer fra Handelshøyskolen og BI konstaterer 8. november systematisk, grov og omfattende økonomisk diskriminering innenfor markedsordningen for melk.

Det stod i Moderniseringsdepartementets budsjett for 2006 at Konkurransetilsynet ville få et større ansvar for å overvåke meierisektoren ut fra konkurranselovens bestemmelser. Hvordan er dette fulgt opp av Regjeringen? Og er statsråden som ansvarlig for konkurransepolitikken fornøyd med situasjonen på meierimarkedet?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:08:16]: Her var det mykje, for å seie det sånn. Noko var på mitt område, noko var på landbruksministeren sitt område, og noko var på finansministeren sitt område, så eg trur eg skal konsentrere meg om å svare på det som angår mitt område. Det som er verkemidla i samband med både Q-meieria og Synnøve Finden, er landbruksministeren sitt konstitusjonelle ansvarsområde, og det ynskjer ikkje eg å svare på.

Torbjørn Hansen viser igjen til dei vedtaka der departementet har funne grunn til å ha eit anna syn enn Konkurransetilsynet, men han sauser det i hop til å skulle vere ei einaste forklaring på det, nemleg at vi er forbrukarvenlege, og at det er ein eigen sport å overkøyre Konkurransetilsynet. Det vil eg på det sterkaste rå representanten frå å halde fram med å snakke om.

Det er veldig ulike forklaringar på at vi har gjort dei vedtaka vi har gjort. Når det galdt fusjonen mellom National Oil well og Varco, var det ei misdøming av kva som var marknaden. Konkurransetilsynet hadde sagt at marknaden for desse boreinstrumenta og røra som skulle brukast, berre var Nordsjøen, mens alle forbrukarar i saka, det vere seg leverandørane, det vere seg kundane til det store boreutstyret – altså heile bransjen – sa at den marknaden er internasjonal. Det var grunnlaget for å gjere om det vedtaket.

Når det galdt fusjonen mellom Gilde og Prior, var det grunnjeve med – og det var Konkurransetilsynet einig i, det er òg EU-rett, og departementet er sjølvstendig einig i det – at det pr. i dag ikkje er ein felles marknad for raudt og kvitt kjøtt. Ergo er ikkje Prior og Gilde konkurrentar pr. i dag. Når vi då skal sjå på lova som ligg til grunn for våre vedtak, seier ho at skal vi gå imot ein fusjon, må det vere fordi den ville føre til, eller forsterke, ei vesentleg avgrensing av konkurransen. Det vart ikkje slik med det vedtaket, og difor gjorde vi det om.

Torbjørn Hansen (H) [11:10:23]: Jeg vil stille et tilleggsspørsmål, og det går til landbruks- og matministeren.

Mitt forrige spørsmål handlet faktisk om hvordan Konkurransetilsynet kunne følge opp meierisektoren. Konkurransetilsynet ligger jo under fornyings- og administrasjonsministerens ansvarsområde. Men oppfølgingsspørsmålet mitt går til landbruks- og matministeren. Det går på at når to ekspertgrupper påviste systematisk, grov og omfattende økonomisk forskjellsbehandling av de uavhengige meieriaktørene, kom det ut en melding fra Landbruksdepartementets side om at dette var kjent stoff. Det er altså kjent stoff at de uavhengige aktørene taper store beløp på markedsordningen for melk.

Mitt spørsmål til landbruks- og matministeren er: Er statsråden enig i at det er behov for ganske grundige endringer av systemet for at konkurransen skal bli på like vilkår? Og forstår statsråden at det er mulig å gjøre ting på kort sikt, f.eks. i forhold til behandlingen av søknaden fra Q-meieriene, for å avbøte den uholdbare situasjonen som vi har i meierimarkedet?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:11:28]: For å ta det siste først: Jeg var innstilt på en svært rask behandling av søknad fra Q-meieriene, og jeg inviterte Q-meieriene til å søke. Når det ikke kom noen søknad i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i vår, er det heller ikke så lett å gi penger. Det er det ene.

Når det gjelder konkurransen i melkemarkedet, er det to forhold der som jeg synes det er viktig å gå igjennom. Det ene er forholdet til verdivurdering, kapitalavkastning, i Tine. Det er et arbeid som vi er i gang med. Det kom dessverre bare to søkere til å gjøre den jobben i vår. Det var for lite, også av hensyn til koblinger som de søkerne hadde. Vi har derfor satt i gang en ny prosess for å få en gjennomgang som er faglig god nok.

Det andre går på fraktordninger og geografi knyttet til melkemarkedet. Der har vi nå satt ned en gruppe med bred deltakelse for å se på om de ordningene er rettfærdige og riktige i forhold til dagens situasjon. Det å ha en rettfærdig og god konkurranse i melkemarkedet er veldig viktig, og vi jobber med det.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [11:12:38]: Jeg har et spørsmål til landbruks- og matministeren.

Jeg føler på mange måter at landbruks- og matministeren avviser at det ikke er en god nok konkurranse innenfor meierisektoren. Man må nesten være landbruksminister og samtidig eier av Tine for å komme til en slik konklusjon. Jeg tror nesten at samtlige forbrukere i dette landet er svært opptatt av at det skal være stor konkurranse også innenfor denne sektoren, slik vi er vant til på alle andre områder. Her har ikke landbruksministeren gjort noe for å komme de private aktørene i møte.

Når har altså staten tapt i tingretten. Det er kommet en ny rapport fra Econ, og den uavhengige professorrappor-

ten er kommet. Det må da gjøre inntrykk på landbruksministeren at det påpekes at departementet har gjort store og alvorlige feil. Hvor mange rettssaker skal staten tape før statsråden vil bidra til å legge til rette for mer konkurranse?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:13:50]: Aller først: Jeg regner med at det er stor forståelse i denne salen for at det å kommentere rettssaker som pågår, ikke er spesielt fornuftig, så det vil jeg ikke gjøre.

Når det gjelder påstanden om det ikke er gjort noe som helst, må jeg bare gjenta det jeg akkurat sa til representanten Hansen. Jeg var positivt innstilt til den prosessen som var om Q-meieriene i vår. Q-meieriene søkte aldri om støtte i den forbindelse. Jeg har en prosess i gang når det gjelder verdivurdering av Tine, som jeg mener er et godt grunnlag for å komme videre i forhold til den uroen som er i melkemarkedet. Vi har altså på initiativ fra departementet nå satt i gang et arbeid med å gå gjennom fraktordningene, som også fra de uavhengige aktørene i melkemarkedet blir ansett for å være et viktig område.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [11:14:32]: Når jeg hører om sammenlåingen av Tine og Prior, minner det meg om høna som foreslo for grisen at de skulle slå sine ressurser sammen og lage egg og bacon.

Jeg tror at de fleste forbrukere opplever at det reelt sett er en konkurranse mellom rødt og hvitt kjøtt.

Når en hører på landbruksministerens svar, blir en mer og mer i tvil om landbruksministeren virkelig ønsker en

effektiv og god konkurranse på landbruksområdet i forhold til at forbrukerne skal ha muligheten til å stå overfor reelle valg mellom ulike produkter, ikke bare innen meierisektoren, men også innen andre sektorer innenfor landbruket.

Er det slik at landbruksministeren hører mest på Bondelaget og Landbrukssamvirket, som ønsker monopol og ensretting på dette området, eller er han mest opp-tatt av forbrukernes interesser, som åpenbart er å foreta egne valg også på dette området?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:15:39]: Dette er en interessant påstand fra representanten Høie, for det jeg vitterlig gjør, er å videreføre det regimet som Høyre var med på å legge på plass i forrige stortingsperiode. Så den kritikken som representanten Høie her retter mot meg, må han i så fall rette mot langt flere enn den nåværende landbruksminister.

I tillegg har jeg, som jeg nå har sagt to ganger, invitert Q-meieriene til å søke i vår. Det kom aldri noen søknad. Jeg har satt i gang et arbeid i forhold til en verdivurdering av Tine, og vi er i gang med en gjennomgang av fraktordningene knyttet til melkesektoren. Så påstanden er ikke riktig.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå avsluttet.

Dagens kart er ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet etter forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.20.
